

Lindeind 84 den Paddenpoel

Heusdensebaan 3

Wie voor de oorlog de overweg naar Haaren overging, zag aan zijn linkerhand de boerderij van Adriaan Vugts (1848 - 1947) liggen. Bij de ontploffing van de munitietrein op 16 september 1944 is die door brand verwoest. Een flink braakliggend stuk land, waarop nu twee vrijstaande woningen zijn gebouwd, ten zuiden van de woning van Sjef Puts, die op de hoek van de tegenwoordige Schijfstraat en de Heusdensebaan ligt, is het erf waarover nu wordt gesproken.

Lindeind 84 den Paddenpoel

Heusdensebaan 3

Wie voor de oorlog de overweg naar Haaren overging, zag aan zijn linkerhand de boerderij van Adriaan Vugts (1848 - 1947) liggen. Bij de ontploffing van de munitietrein op 16 september 1944 is die door brand verwoest. Een flink braakliggend stuk land, waarop nu twee vrijstaande woningen zijn gebouwd, ten zuiden van de woning van Sjef Puts, die op de hoek van de tegenwoordige Schijfstraat en de Heusdensebaan ligt, is het erf waarover nu wordt gesproken.

In de 15^e eeuw maakt het deel uit van De Dorenakker, die zich achter de hoven van de huizen ten noorden van de Linde uitstreckte. Ten noorden van genoemde akker lag een leengoed van de hertog dat geslachten lang in handen is geweest van de van Amelroys, ook wel genoemd van Amerzoyen.

Een stuk van drie lopense, *den Doornacker* genoemd, dat Claus Ackerman placht toe te behoren¹ is op 2 maart 1439 door Dirk Nellen, zoon van Henrik Nellen, overgedragen aan Gerit Boc, de zoon van Leonard van Sculenbroeck. Dit stuk grond ligt ten westen van de weg naar Karkhoven, ten zuiden van het voormeld leengoed van de Van Amelroys, dan in handen van Henrik van Amerzoyen en ten noorden van het erf van Gerit van Berck en Claus geheten Cool Feytmans². Gerit Boc heeft dit stuk grond nagelaten.

Op de feestdag van paus Sint Gregorius in 1448 of 1449 verkoopt Jan geheten Lipprecht, zoon van wijlen Jan Lipprechts uit Kathelijn, dochter van Jan die Zegher, de helft van een *'weyde geheyten optie Hupperinghe'* aan Kathelien, weduwe van Gerit Bock Leonaartszoon en haar kinderen, waartegenover Kathelien de tocht in een stuk land van drie lopense binnen de Vrijheid, geheten *'die Doernacker'* afstaat aan haar zonen heer

¹ In 1419 bezit Aert, zoon van wijlen Aert Peynenborch, een stuk land geheten *die Doirenacker*, gelegen tussen het erf van Claus Aeckerman en de gemene straat: Otw,R.143,21. Zie ook onder Lindeind 67;

² J. Hoekx, *Rijke Claren*, reg. 290;

Claus, priester, en Leonaart, waarop die deze, ook handelend voor hun zuster Ermgaard - een meisje dat is ingetreden bij de Rijke Claren³ in Den Bosch - dit stuk land verkopen aan genoemde Jan Lipprecht⁴.

Ten zuiden van dit stuk land ligt grond van Claus geheten Coel Feytmans en van Gerit van Berck⁵, wiens erf eveneens ligt aan de gemene straat *'tot Carrikoven'*.

Ruim 50 jaar later is dit land nog onbebouwd. Tesamen met een stuk grond tussen het erf van Goyaart Rembouts en dat van meester Henrik Emmen, en een *'weye inde Coestraet'* gelegen tussen het erf van Pauwels Beken en dat van Roelof van Dongen, en strekkend van de Koestraat tot de gemene stroom, wordt het door Wouter Jan Lipprechts in 1508 tot onderpand gesteld voor de betaling van een erfpacht van een half mud rogge aan Willem Jan Heymans als provisor van het Gasthuis⁶. Het strekt zich dan uit van de gemene straat tot het erf van Benedictus Heyen. Het zuidelijk belendend erf is dan in handen van Aart die Becker en het bovengenoemde leengoed in die van Lucas van Ameroeyen⁷.

Ten tijde dat hij weduwnaar was had Wouter Jan Lipprechts zijn stuk land van drie lopense binnen de Vrijheid, in *'die Schijve after Oesterwijk'* geërfd van zijn moeder Geertuid. In 1513 heeft hij dit stuk, geheten *'den Dorenacker'* overgedragen aan Wouter Henrik Willems. Als last drukt er dan een erfpacht van een half mud rogge, verschuldigd aan het Gasthuis te Oisterwijk op⁸. Wouter heeft den Dorenakker nagelaten.

In 1546 heeft Claas, de zoon van Huibrecht Schoemaickers Wouterszoon⁹ als man van Jenneken, dochter van Wouter Henrik Willems van Riel *'den Doerenakker'* overgedragen aan Jan Willem Muts¹⁰, doch diens kooppenningen werden bij naderschap door Jan Laureis Sgreven gelost. Deze Jan was waarschijnlijk van moederszijde aan de van Riels verwant. Laureis Wouter Sgreven was immers gehuwd met Iken Goossen Rutten, met welke hij op 24 december 1539 een uiterste wilsbeschikking maakt¹¹ en welke uit een eerder huwelijk met Gijsbrecht Peters¹² van Riel twee zoons had, Goossen en Jan (de vader van Gijsbert van Riel en van Engel, de vrouw van Gerit Adriaan Peynenborch)¹³.

Het is waarschijnlijk Jan Laureis Sgreven die op de hier besproken plek het eerst heeft gebouwd.

Waarschijnlijk heeft hij slechts ter vermijding van vernadering zijn huis en hof met drie lopense land in de Karkhovensestraat op 10 juni 1563 overgedragen aan voornoemde Claas Huberts¹⁴, want die draagt het drie dagen later over aan de raaimaker Wouter Claassen de Gruyter¹⁵. Als zuiderbuur wordt eerst heer Corstiaan van Loemel, dan de koper zelf vermeld.

Wouter Claassen de Gruyter sloot een huwelijk met Aleid Goossens, doch kinderen hieruit werden niet nagelaten. Aleid had als enige erfgename Henrik Robbert Goossensdochter, de vrouw van Jan Henricx, *'oude cleercoper'*. Van Wouter werd geërfd door de nakomelingen van zijn zusters Dirksken en Cunera¹⁶. Nadat

³ *'Rijke Claren'* voor clarissen is een niet zo oude, Zuid-Nederlandse aanduiding. Met name Ferdinand Smulders achtte deze aanduiding onjuist (anachronistisch), maar de inventaris van het archief der clarissen van 's-Hertogenbosch door Jozef Hoekx deed de benaming in onze omgeving toch ingang vinden. Rijk of niet-rijk hing, denken wij, samen met het schoeisel dat rijke claren droegen en was zeer betrekkelijk voor moderne begrippen.

⁴ Otw,R.157,6v; cf R.152,58;

⁵ Van Bercks stuk wordt behandeld onder nummer Lindeind 83;

⁶ Otw,R.212,36;

⁷ Otw,R.216,26r;

⁸ Otw,R.216,26; sH,R.1283,33;

⁹ sH,R.1345,452;

¹⁰ Otw,R.250,4;

¹¹ Otw,R.243,61; Alleen maakt Laureis nog een testament op 11 oktober 1540. Hij gedenkt daarin zijn nicht Cristijn Gerard Sgrevendochter, welke was getrouwd met Pauwels van Erven: Otw,R.244,52;

¹² Otw,R.222,13v en 33; Otw,R.232,28; cf sH,R.1362,236v;

¹³ Otw,R.254,17v;

¹⁴ Otw,R.267,32;

¹⁵ Otw,R.267,33;

¹⁶ Dirksken heeft uit haar huwelijk met Roelof Henricx een zoon Roelof en twee dochters, Willemken, welke de vrouw werd van Geraard Gerit Jacobs en Catherina, bij welke Jan Janssen twee zoons, geheten Roelof en Jan, heeft verwekt. Roelof, de zoon van Roelof Henricx heeft als kinderen Mechteld, getrouwd met Gerit Janssen, Jenneken, getrouwd met Jan Eimberts,

meester Jan Leyten, zoon van Willem Leyten, optredend voor de vrouw van Jan Henricx de rechten op de nalatenschap heeft overgedragen aan de erven van Wouter Claassen de Gruyter, hebben deze aan Willem Goyaarts de Gruyter een huis met een *'cleyn huysken'* met drie lopense land in de Karkhovensestraat¹⁷ verkocht en aan Henrik Eimbert Henricx, de man van Cathelijn, een kleindochter van bovengenoemde Cunera, een huisje in de Karkhovensestraat, gelegen tussen het leengoed, dat dan in handen is van de erfgenamen van Henrik int Ekerschot, en een erf van Willem Goyaarts de Gruyter, strekkend met het westelijke einde aan een gemeen voetpad en met het andere aan de gemene straat¹⁸.

De grond bij dit huisje had een omvang van vier lopense. Huis met hof worden op 14 september 1607 door Henrik aan Adriaan Cornelissen Janssen van Beurden verkocht¹⁹.

In 1636 zit Andries Martens de Leeuw als huurder in *'een huys ende X roeyen hooffs van Adriaen van Buerden'*. Voorts heeft hij *'een stucxken lants aldaer bij thuys gelegen II lopensaet XL roeyen en V lopensaet lants gelegen aen dsnder sijde vande strate'* en een wei in de Dieze van drie lopense en 25½ roede. Als eigenaar schijnt Andries nog naast drie lopense en 20 roeden akkerland omtrent het Heilig Boomken, nog 28 roeden *'met clever besayt'*, een lopense met 20 roede achter de windmolen en een wei van twee lopense en 23 roeden *'aende Grote Heye'* gehad te hebben²⁰.

Bij een subdivisie tussen kindskinderen van hem op 3 januari 1641²¹, welke heeft plaatsgevonden na een scheiding en deling met hun nichten, de kinderen van Willem Adriaans van Beurden op 20 december 1640²² wordt dit erf toegescheiden aan zijn kleinzoon Adriaan *'sone'* Cornelis Adriaans van Beurden. Die heeft het goed op 23 april 1649, wanneer het wordt beschreven als een huis, hof, boomgaard met zijnen gronden en erf daaraan en daartoe, alles tesamen groot 3½ lopense, gelegen in de Carchovensestraat, omtrent de Paddenpoel, verkocht aan Jan Michiel Cornelissen van Iersel²³. Achter het goed, evenwijdig aan de straat, loopt een gemeen voetpad en als naburen worden vermeld Adriaan Jan Melis en Peter Henriks int Ekerschot. De laatste zit waarschijnlijk op een leengoed. De vervreemding door Adriaan van Beurden is door zijn verwanten, met wie hij waarschijnlijk niet op de beste voet heeft verkeer, niet erg op prijs gesteld. Cornelis Cornelissen van Beurden komt op 3 maart 1650, dus vrij korte tijd voordat de koop is verjaard en bedraagd, met zijn penningen over om het goed te vernaderen. Jan van Iersel is er echter in geslaagd hem tevreden te stellen; verdere aanspraken wacht hij echter niet meer af en op 30 maart daarop heeft hij het goed vervreemd aan Lambert Elias Brekelmans²⁴. Die zit er nog in 1680²⁵.

Onbekend is hoe het goed vervolgens aan Peter van der Schie is gekomen²⁶. Diens dochter Maria bezit het in 1702. Zij is de vrouw van Willem van Spaandonk. Diens goederen worden in 1730 opgewonnen door de rentmeester van de geestelijke goederen, de staatse ambtenaar die het van de kerk ontroofde goed beheerde en derhalve de penningen die bestemd waren voor het jaargetijde van de ouders van pastoor van Nieuwenhoven ingepikt zal hebben.

Het goed van Willem van Spaandonk wordt beschreven als een huis met schuurtje en aangelag van twee lopense en 40 roeden, benevens een weitje. Dit alles wordt op 16 november 1730 verkocht aan Peter van Spaandonk, ook handelend voor zijn vier onmondige zusters en broeder, allen kinderen van Willem van

Marie, Aart en Elisabeth, welke uit haar huwelijk met Peter de zoon van Claas Adriaan Colen, een zoon Adriaan heeft; Cunera, dochter van Claas de Gruyter, heeft uit haar huwelijk met Goyaart van Beye een dochter Catharina, welke uit haar huwelijk met Henrik Wouters een dochter Cathelijn;

¹⁷ Dit goed ligt tussen het erf van Adriaan Claas Huyben en dat der weduwe Cornelis Hoirevoirts enerzijds en het erf van Henrik Eimerts anderzijds. Het strekt zich uit van de gemene straat tot het erf van Joost Willems van den Wiel;

¹⁸ Otw,R.300,3v;

¹⁹ Otw,R.301,56v;

²⁰ GA 241,16v;

²¹ Otw,R.335,1;

²² Otw,R.334,84-90;

²³ Otw,R.343,41;

²⁴ Otw,R.344,35;

²⁵ Otw,R.366,I,12v 1672 en R.374,I,12;

²⁶ GA 223,46; 225,62v en 228,178;

Spaandonk²⁷. Bij de openbare verkoop wordt als grootte van het weijtje één lopense en een kwartier opgegeven²⁸.

Nog bijna heel de 18e eeuw blijft het goed nu in de familie Van Spaandonk. In 1777 is nog sprake van de vier kinderen van Willem van Spaandonk, maar op 10 november 1779 wordt nog slechts over drie kinderen gesproken²⁹. Willem en Maria, kinderen van Willem van Spaandonk, alsmede Laurens en Jan van Spaandonk als gemachtigden van Willem Jans van Spaandonk hebben in 1792 een huis, schuur, schop en stalling met hof en aangelag van drie lopense in het openbaar verkocht aan Cornelis Jacobs. Aan het Comptoir der Geestelijke Goederen is dan negen gulden, zeven stuiver en acht penningen verschuldigd³⁰.

Cornelis Jacobs is gehuwd met Anna van Oirschot³¹. Op 2 oktober 1795 heeft hij dit alles ten behoeve van Cornelis van Buul verkocht³². Deze Cornelis is op 23 oktober 1824 te Moergestel overleden en Hendrikus Cornelis van Rooy heeft op 4 november daaropvolgend het recht dat zijn vrouw Petronella, dochter van Cornelis van Buul verkreeg op de helft van het hier besproken huis met stal, schuur, hof en teelland ter grootte van 60 roeden, gelegen aan de Heusdensebaan, benevens in een teelland in de Haarens Akkeren en andere goederen, verkocht aan de Tilburgse koopman Francis Suys³³. Wanneer de registers van het kadaster worden aangelegd, bezit die het hele goed³⁴.

1400 reconstructie L84

1700 reconstructie L84

1832 kadaster F.351-353

1950 kadaster A.1866-1876, 2134, 2209

2023 kadaster F.1866, 2393 3313-3314

Lindeind 84	Oisterwijk,GA.87-98	oud 260-271
	<i>eigenaars</i>	<i>bewoners</i>
1736	de weduwe Willem van Spaandoncq	item
1741		
1746		
1751	de kinderen W. van Spaandoncq	
1756		
1761		
1766		
1771		
1776		
1781		
1786		
1791		item (2.0) en Jan van Berkel (1.0)

²⁷ Otw,R.470,237;

²⁸ Otw,R.479,238;

²⁹ GA 238,77;

³⁰ Otw,R.434,137;

³¹ Otw,N.5345,228;

³² Otw,R.435,108;

³³ Otw,N.5351,436;

³⁴ A.351: bouwland (1); A.352: bouwland (1); A.353: huis en erf (13).

overzicht

LINDEIND 84

84A Den Paddenpoel

Claus Ackerman

Dirk Nellen z. Henrik Nellen

Gerit Boc z. Leonard van Sculenbroeck x Kathelien, **Dorenakker**

Jan Lipprecht z. Jan Lipprechts x Geertruid, **Dorenakker**

Wouter Jan Lipprechts, **Dorenakker**

Wouter Henrik Willems (van Riel) x Yken

Claas z. Huibrecht Wouters Schoenmaickers x Jenneken d. Wouter Henrik Willems van Riel

Jan Willem Muts, **Dorenakker**

Jan Laureis Sgreven x Iken Goossen Rutten (wede Gijsbrecht Peters van Riel)

Claas Huberts Schoenmakers x Jenneke Wouter van Riel

Wouter Claassen de Gruyter, raaimaker x Aleid Goossens

Henrik Eimbert Henric x Cathelijm

Adriaan Cornelis Janssen van Beurden

krn Cornelis Adriaans van Beurden, **kleine stede**

Adriaan z. Cornelis Adriaans van Beurden

Jan Michiel Cornelissen van Iersel

Lambert Elias Brekelmans x Jenneken Marten van Hove

Peter Vijver Peter van der Schie

Willem van Spaandonk x Maria d. Peter van der Schie

executie wegens 9 gld 7 st 8 p vanwege de geestelijke goederen

krn Willem van Spaandonk **L84**

Cornelis Jacobs (1756-1828), landbouwer x Petronella van den Brekel xx Anna van Oirschot

Cornelis Cornelis van Buul (1754-1824), timmerman te Moergestel x Hendrina van Oirschot xx Barbara Jonkers xxx Anna Maria de Kroon

Hendrikus Cornelis van Rooy (1778-1841), landbouwer te Moergestel x Petronella Cornelis van Buul (1781-1839)

Francis Suys (1798-1870), koopman Tilburg, **A.352/353**

met noordelijk erf **A.351, na 1864 A.831/833**

Anna Dorothea Maria Ghiselina Suys (1845-1936)

met deeltje van de oude Heusdensebaan net over de overweg **A.1038, na 1874 ook met deel zuidelijk A.834 (afkomstig van L83)**

RK parochie van de H. Familie (Broekhoven II) te Tilburg, *na 1925* **A.1867, na 1938 A.2134/2135, na 1944 A.2209/2210**

Huisnr. C51; na 1947 Heusdensebaan 3 ? A. Vugts

2-3-1439 sH,Clarakl.reg.290 *bouwland 3 L*
 12-3-1450 O,R.157,6v *bouwland 3 L*
 5-8-1508 O,R.212,35r-2 *bouwland 3 L*
 30-6-1512 O,R.216,26r-3 *bouwland 3 L*
huis 3 L

3-2-1546 O,R.250,4 *huis bouwland 3 L*

10-6-1563 O,R.267,32 *huis 3 L*

13-6-1563 O,R.267,33 *huis 3 L*

20-1-1606 O,R.300,2v *huisken 4 L*

14-9-1607 O,R.301,56v *huisken 4 L*

20-12-1640 O,R.334,84r *stede 3 ½ L*

3-1-1641 O,R.335,1 *huis*

22-4-1649 O,R.343,41 *huis boomgaard 3 ½ L*

30-3-1650 O,R.344,35v *huis boomgaard 3 ½ L*

31-12-1686 O,R.475,124 *huis 3 L 30 R*

16-11-1730 sH,R.1730,217 *huis schuurke 2 L 40 R*

10-4-1792 O,R.434,137r *huis schuur stal schop 3 L (22 R)*

2-10-1795 O,R.435,108r *huis schuur stal schop 3 L*

huis schuur stal 7 L bouwland en weiland

4-11-1824 N.5251,436 *huis schuur stal 60 R*

1871

1925

84B

			Henrik van Amerzoyen (1439, 1449)
			Lucas van Amerzoyen (1508, 1512,1546, v1553)
			wede Lucas van Amerzoyen (1546)
			erfgen. Lucas van Amerzoyen (1563)
21-1-1611	O,R.305,5	<i>bouwland 5 L</i>	Henrik Henrik int Eeckerschot x Agnees Everaart van Amerzoyen
9-3-1611	O,R.305,21	<i>bouwland 5 L</i>	Josina wede Everaart Hewnrik Henrik Jan Goyaart int Eeckerschot
20-7-1671	O,R.365,II,34	<i>bouwland 4 ½ L</i>	Peter Everaart Eeckerschot (+1671)
9-6-1687	sH,R.1653,320v	<i>bouwland</i>	Gerit Eeckerschot
19-5-1717			Bartel Buckinc x Anna van den Biggelaar
12-11-1731	sH,R.1720,179v	<i>bouwland 9 ½ L</i>	Michiel Buckinc
			Christiaan Schippers (+1759)
1-9-1759	O,R.458,234v	<i>bouwland 4 ½ L</i>	Jan Schippers (+1764)
28-7-1764	O,R.459,123	<i>bouwland 4 ½ L</i>	Jacobus Schippers te Oudenbosch
15-4-1783	sH,R.1775,170	<i>bouwland 4 ½ L</i>	Peter Leemans (1738-1816) x Hendrina van de Minderhout
11-11-1783	O,R.472,295v		
		<i>bouwland 6 ¼ L</i>	
		<i>bouwland 4 (1/2) L</i>	Adriaan Peter van den Dungen (1774-1830) bakker x Cornelia Leemans
15-12-1823		<i>bouwland 65 R</i>	Francis Suys (1798-1870) koopman te Tilburg, A.351
1824			<i>zie verder bij het zuidelijke erf L84-I</i>

uit: www.devrijheidooisterwijk.nl 20-11-2023